

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Rapport

Huddinge kommun

KPMG AB

2024-06-17

Antal sidor 18

Huddinge kommun

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

2024-06-17

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsningar	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	4
3	Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete	5
4	Resultat av granskningen	6
4.1	Organisation och samverkan	6
4.2	Styrning och uppföljning	10
4.3	Lagefterlevnad	13
5	Samlad bedömning och rekommendationer	16

1 Sammanfattning

KPMG har av Huddinge kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens samlade trygghetsskapande arbete och brottsförebyggande insatser är i linje med dels interna målsättningar och styrdokument, dels ställda lagkrav i Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Granskningen syftar vidare till att undersöka om de insatser som genomförs, följs upp och prövas om utifrån genomförda analyser.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Huddinge kommuns samlade trygghetsskapande arbete och brottsförebyggande insatser delvis är i linje med dels interna målsättningar och styrdokument, dels ställda lagkrav i Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Utifrån resultatet av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen och berörda nämnder att:

- Se över existerande forum för samverkan i syfte att effektivisera resursanvändning och tydliggöra ansvar.
- Förtydliga beredningen för trygghet, prevention och demokratis roll i förhållande till resterande delar av organisationen för trygghet och brottsförebyggande.
- Slutföra arbetet med att ta fram ett uppdaterat program för trygghet och säkerhet.
- Säkerställa att den information som redovisas i kommunens olika lägesbilder rapporteras vidare till kommunstyrelsen och beredningen för trygghet, prevention och demokrati.
- Förtydliga vilken typ av information som ska rapporteras från styrgruppen för samverkansöverenskommelsen till kommunstyrelsen och beredningen för trygghet, prevention och demokrati
- Förtydliga vilken typ av information som beredningen ska vidarerapportera till kommunstyrelsen.
- Harmonisera de indikatorer, med koppling till trygghet och brottsförebyggande, som följs upp av kommunstyrelsen, med de som följs upp av kommunfullmäktige.
- Säkerställa att samlad lägesbild och åtgärdsplan tas fram i enlighet med Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.
- Etablera ett strategiskt råd med utpekat ansvar för strategiskt arbete inom trygghet och brottsförebyggande.
- Se över hur erhållet lagstadgat finansieringsstöd har nyttjats och utveckla rutiner och riktlinjer för hur erhållet lagstadgat finansieringsstöd ska nyttjas.

2 Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna i Huddinge kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en fördjupad granskning av kommunens trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Under 2022 genomförde KPMG en förstudie av Huddinge kommuns trygghets- och brottsförebyggande arbete. Av tidigare genomförd förstudie gjordes bedömningen att det, trots en god grund för kommunens trygghets- och brottsförebyggande arbete, fanns skäl att genomföra en fördjupad granskning. Detta med anledning av bl.a. sårbarhet gällande personal- och kompetensförsörjning, samverkan mellan styrgruppen för trygghets- och säkerhetsarbetet och den operativa samverkansgruppen samt en bristande måluppfyllelse. Vidare baserades behovet av fördjupad studie på den lagstiftning om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete som trätt i kraft under 2023.

Ansvaret för det brottsförebyggande arbetet är fördelat på ett flertal aktörer, men kommunerna har, enligt Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, en central roll i det lokala brottsförebyggande arbetet. Inte minst handlar det om kommunens samordnande roll och vidare att lägesbilder tas fram löpande i syfte att skapa en översyn över brottsligheten i kommunen.

Många kommuner bedriver ett ambitiöst och engagerat arbete utifrån den lokala lägesbilden och i samverkan med polis och andra aktörer inom såväl den kommunala organisationen som inom lokalsamhället. Av mål och budget för 2023 framkommer att man har för avsikt att ta "ett tydligare strategiskt grepp [...] över det brottsförebyggande, hälsofrämjande och trygghetsskapande arbetet". Bl.a. investerar kommunen årligen 16,7 mnkr på trygghetskameror, trygghetsvårdar, avhopparverksamhet och meningsfull fritid för barn och unga, med syfte att öka trivsel och upplevd trygghet. Vidare lyfts brottsförebyggande fram som ett prioriterat granskningsområde i de förtroendevalda revisorernas revisionsplan för 2023.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte har varit att bedöma om kommunens samlade brottsförebyggande insatser är i linje med dels interna målsättningar och styrdokument, dels ställda lagkrav i Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Vidare har granskningen syftat till att undersöka om de insatser som genomförs, följs upp och prövas om utifrån genomförda analyser.

Granskningen har omfattat följande revisionsfrågor:

- På vilket sätt säkerställer kommunstyrelsen och nämnder att arbetet är organiserat på ett tydligt sätt vad gäller ansvar och roller? Är beredningen för trygghet, prevention och demokratis uppdrag tillräckligt tydligt?
- På vilket sätt säkerställer kommunstyrelsen och nämnder en helhetssyn och ett samarbete internt för att uppnå målen? Hur ser efterlevnaden ut av det uppdaterade programmet för trygghet och säkerhet och den nya lagstiftningen?

— På vilket sätt har kommunstyrelsen och nämnder säkerställt en fortsatt tillräcklig samverkan med externa parter för att uppnå målen? Är de aktiviteter som utförs som en del av detta samverkansarbete ändamålsenliga?

— Har kommunstyrelsen och nämnder säkerställt att de resurser som tilldelats arbetet är tillräckliga för att uppnå målen?

— Är kommunstyrelsens styrning, uppföljning och uppsikt tillräcklig för att uppnå de beslutade målen för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet?

Vidare har granskningen besvarat följande revisionsfråga:

— Sker kommunens arbete på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt, utifrån Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete?

2.2 Avgränsningar

Granskningen har omfattat kommunstyrelsen i deras samordnade roll. Granskningen har även berört förskolenämnden, grundskolenämnden, gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, bygglovs- och tillsynsnämnden, natur- och stadsmiljönämnden, kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden i de delar de varit berörda av arbetet.

2.3 Revisionskriterier

Granskningen utgår från nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete
- Tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut
- Eventuella avtal och gränsdragningar

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av bl.a.: Samverkansöverenskommelse 2023–2024, Lägesrapporter (veckomässiga, tertialrapport samt kommunövergripande rapport), Kommunstyrelsens verksamhetsplan- och berättelse 2023, m.fl.
- Intervjuer har genomförts med: Sektionschef trygghets- och säkerhetssektionen, Säkerhetssamordnare, Verksamhetschef gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen, Biträdande socialdirektör, Enhetschef IFO verksamhetsstab, Avdelningschef barn- och utbildningsförvaltningen samt Kultur- och fritidsdirektör.

Samtliga som intervjuats inom ramen för granskningen har givits möjlighet att faktakontrollera granskningen.

3 Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Lag (2023:193) reglerar kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete och syftar till att säkerställa att sådant arbete bedrivs effektivt. Kommuner förväntas utföra uppgifter enligt lagens bestämmelser och, utifrån kunskapsbaserat underlag, ta ställning till behovet av brottsförebyggande åtgärder samt ansvara för samordningen av detta arbete.

Kommuner ska enligt lagen utarbeta en lägesbild över brottsligheten inom sitt geografiska område. Denna ska innehålla:

1. en kartläggning av brottsligheten, dess omfattning och konsekvenser,
2. annan information av betydelse i sammanhanget, och
3. en analys av kartläggningen och informationen.

Med denna lägesbild som grund ska kommunerna senast den 1 juli 2024 besluta om en brottsförebyggande åtgärdsplan. Åtminstone vartannat år ska kommunerna uppdatera lägesbilden och följa upp åtgärdsplanen. Detta arbete bör integreras med andra analys- och planeringsaktiviteter enligt andra författningar.

Kommuner ska även verka för att skriftliga överenskommelser om samverkan ingås med relevanta aktörer. En sådan överenskommelse ska innehålla åtminstone uppgifter om för vilka syften och inom vilka områden som samverkan ska ske. Kommuner ska också verka för att strategiska brottsförebyggande frågor hanteras i ett särskilt forum (strategiskt råd) där kommunen och relevanta aktörer ingår. Rådet ska ledas av kommunen. Kommuner ska verka för att övriga aktörer i rådet deltar med representanter som har ledande befattningar.

Vidare ska kommunerna ha en samordningsfunktion för brottsförebyggande frågor. Denna ska samordna och stödja genomförandet av kommunens arbete enligt lagen, vara kommunens kontaktpunkt för externa aktörer samt bidra till att sprida information om det brottsförebyggande arbetet till invånarna och andra intressenter.

Ledningen av det brottsförebyggande arbetet åvilar kommunstyrelsen eller den nämnd som kommunfullmäktige beslutar. Denna instans ansvarar även för att kontinuerligt rapportera om det brottsförebyggande arbetet till kommunfullmäktige.

Som del av lagen erhåller samtliga kommuner även ett ekonomiskt stöd i form av ett generellt bidrag om 21 kronor per invånare.

4 Resultat av granskningen

4.1 Organisation och samverkan

En generell bild som delges granskningen är att verksamheten står inför ett större förändringsarbete, bl.a. med hänsyn till de nya lagkrav som ställs i Lag (2023:193) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Redovisade strukturer och arbetssätt kan därmed komma att ändras, och struktureras om över tid för att bättre matcha ställda lagkrav.

Strukturen för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet i Huddinge kommun består av såväl politiska-, som tjänstemannadimensioner. Inom tjänstemannaorganisationen hanteras frågan, på en övergripande nivå, av trygghets- och säkerhetssektionen.

Sektionen består av en säkerhetschef, med tre team underställda säkerhetschefen. Sektionen arbetar med frågor som berör:

1. Trygghet och brottsförebyggande,
2. Egendomsrisk och personsäkerhet,
3. Civilt beredskap, och
4. Informationssäkerhet.

Sektionens team består av team brottsförebyggande, beredskap och säkerhet. Varje team har en utsedd "teamleader" som leder teamets arbete. Av relevans för granskningen är i huvudsak team brottsförebyggande som ansvarar för det trygghets- och brottsförebyggande arbete som genomförs på central nivå, samt för samordning av kommunens brottsförebyggande arbete. Detta inkluderar bl.a. ansvar för, och samordning kring: Samverkansöverenskommelsen, Samverkan i Huddinge (BID), Gruppvåldsintervention (GVI), Våldsbejakande extremism (VBE), Prevention och trygghet i stadsplaneringen.

Kommunstyrelsen innehar det politiskt övergripande ansvaret av det trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbetet. Vidare besitter respektive nämnd samt bolagsstyrelse ansvar för det operativa arbetet utifrån trygghet och säkerhet i den egna verksamheten. Kopplat till detta finns en beredning för trygghet, prevention och demokrati. Beredningen har till uppgift att bereda kommunstyrelsens ärenden inom följande områden:

- Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete,
- Preventivt arbete med främjande och förebyggande insatser i ett tidigt skede, samt
- Jämlikhets-, delaktighets- och demokratifrågor, inklusive nomineringar till Huddinge kommuns demokratipris.

Beredningen ska därtill bl.a. följa upp samt verka för samråd, ömsesidigt informationsutbyte och utveckling av kommunkoncernens trygghetsskapande och

Huddinge kommun

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

2024-06-17

brottsförebyggande arbete samt vara ett organ för dialog, samråd och ömsesidigt informationsutbyte mellan kommunen, polisen och civilsamhället.

Arbetet bedrivs vidare i diverse olika forum för styrning och samverkan. Styrgruppen (med tillhörande undergrupperingar) uppges vara centralt för kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete. Denna är emellertid inte att likställas med det strategiska rådet som beskrivs i Lag (2023:193) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Styrgruppen har till uppgift att ta fram inriktning, planera, besluta och följa upp strategiska frågor som rör samverkansöverenskommelsen. I styrgruppen inkluderas följande funktioner från kommunen:

- Kommundirektör, ordförande
- Gymnasie- och arbetsmarknadsdirektör
- Kultur- och fritidsdirektör
- Socialdirektör
- Säkerhetschef
- Teknisk direktör
- Utbildningsdirektör

Vidare omfattas styrgruppen utav lokalpolisområdeschef, förbundsdirektör för Södertörns brandförsvarsförbund, frivårdsschef från Kriminalvården, VD för Huga Bostäder AB samt VD för Huddinge Samhällsfastigheter AB.

Beredningen för trygghet, prevention och demokrati är inte inkluderade i styrgrupp och deras roll, i förhållande till styrgruppen framkommer inte av samverkansöverenskommelsen. Enligt uppgifter från intervjuade råder en pågående diskussion om beredningens roll i förhållande till kommunens trygghets- och brottsförebyggande arbete.

Huddinge kommun, Polisområde Stockholm Syd, Södertörns brandförsvarsförbund, Kriminalvården, Huga Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB har även upprättat en avsiktsförklaring från och med 2023-01-01 till och med 2026-12-31 med målet att arbeta för att öka tryggheten och minska brottsligheten i Huddinge. Avsiktsförklaringen ligger till grund för upprättande av en samverkansöverenskommelse som närmare reglerar villkor, åtaganden och prioriteringar.

Kopplat till styrgruppen för samverkansöverenskommelsen finns en operativ samverkansgrupp (OSG). I OSG deltar samordnare (utsedda av parterna i samverkansöverenskommelsen) och andra eventuella intressenter från deltagande i samverkansöverenskommelsen. OSG har till uppgift att på veckobasis ta fram en lägesbild avseende trygghet och brottsförebyggande arbete, samt ta fram orsaksanalyser och föreslå och fördela åtgärdande aktiviteter mellan Parternas representanter. KPMG har, som del av granskningen, fått ta del av de lägesrapporter som OSG tar fram.

Huddinge kommun

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

2024-06-17

Vid behov, kan samordnarna i OSG sammankalla till fokusmöte, i de fall där flertalet allvarliga händelser har inträffat under en längre period i en viss kommundel/område. Syftet med dessa möten är att ta fram åtgärder för att vända utvecklingen i det utvalda området.

Utöver detta finns ett samordnarforum som träffas två gånger i månaden, bestående av representanter från kommunen (i form av säkerhetssamordnare), två lokalpolis, en representant från räddningstjänsten, en från Huddinge samhällsfastigheter och två från Hüge bostäder. Samordnarforumet beskrivs inte i framtagen samverkansöverenskommelse, och inte heller i annan delgiven dokumentation. Forumets syfte, och roll, i förhållande till kommunens trygghets- och brottsförebyggande arbete överlag är därmed otydligt.

Forum för samverkan har även etablerats inom och mellan förvaltningar inom specifika forum. Däribland "Uppdrag psykisk hälsa", där en styrgrupp tagits fram för hantering av den finansiering som kommunen får kopplat till uppdraget. Ett annat exempel "Tidiga insatsgruppen" där sektionen tillsammans med funktioner från skolorna, socialtjänsten, kultur- och fritid träffas var 4:e vecka med fokus på insatser riktade mot specifika riskgrupper.

I dialog med representanter från kommunen målas en bild upp av rådande struktur som i delar otydlig. Intervjuade menar på att det idag saknas ett övergripande tänk, och styrning i frågan, vilket leder till att det blir många öar som jobbar med såväl samma, som olika saker. Detta leder i sin tur till att ansvaret inte är tillräckligt tydligt, och att samverkan, tillika organisationen, upplevs vara personberoende.

Ett arbete med att se över och eventuellt konsolidera vissa av kommunens forum är under uppstart, men har vid granskningstillfället ännu ej färdigställts.

I den förstudie som KPMG genomförde av kommunens trygghets- och brottsförebyggande arbete under 2022 konstaterades att framtaget program för trygghet och säkerhet var i behov av att uppdateras. Bl.a. med hänsyn till att dess giltighetstid hade passerat. Som del av denna granskning har KPMG fått ta del av ett utkast för 2024 års program för trygghet och säkerhet.

Syftet med programmet är att ge riktning och ramverk för utveckling av kommunens arbete med trygghet och säkerhet på ett sätt som är systematiskt och långsiktigt hållbart för Huddinge kommun. I programmet delges en övergripande beskrivning av hur kommunens organisation för trygghet och brottsförebyggande är uppbyggd, samt för trygghets- och säkerhetssektionens organisation tillika ansvarsområden.

4.1.1 Samverkan

Samverkan tar en mängd olika skepnader inom kommunen, såväl externt som internt. Den interna samverkan utgörs i huvudsak av de olika forum för samverkan som redogjorts för tidigare i granskningen. På ett övergripande plan framhålls samverkan fungera väl, inte minst då frågan om trygghet och brott upplevs vara ett prioriterat område inom såväl politiken som tjänstemannaorganisationen. Trots detta kvarstår den kritik som tidigare redogjorts för, där mängden forum, och avsaknad av tydlig styrning skapar en ottydlighet kring ansvarsfrågan och leder till en upplevt personberoende organisation.

Huddinge kommun

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

2024-06-17

Extern samverkan utgörs i huvudsak av den samverkan som sker inom ramen för samverkansavtalet, där de externa samverkansparterna utgörs av Lokalpolisområde Huddinge, Södertörns brandförsvarsförbund och Kriminalvården. Hüge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB utgör också parter i överenskommelsen, men då dessa är kommunala bolag är dessa inte att betrakta som fullt ut externa samverkansparter.

I samverkansöverenskommelsen finns fyra fokusområden som parterna i överenskommelsen har enats kring. Dessa är: (1), Trygghet i offentlig miljö, (2) Gängkriminalitet, (3) Våld i nära relationer, och (4) ANDTS - alkohol, narkotika, doping, tobak och spel. Kopplat till dessa områden ska aktivitetsplaner tas fram, som vidare konkretiserar hur samverkan ska ske inom ramen för de olika fokusområdena. I dialog med verksamheten framkommer att några sådana aktivitetsplaner inte har, och inte heller kommer att tas fram för överenskommelsen för 2023–2024. Att så är fallet uppges bero på flertalet anledningar. Att tidigare aktivitetsplaner är tillräckligt allmänt formulerade för att fortsatt användas under nuvarande period, personaländring bland parterna i överenskommelsen, ett ändrat arbetssätt kring orsaksanalyser samt att resurser används för genomförandet av andra insatser, som ligger utanför överenskommelsen. Varför vi i nedanstående stycken kommer att utgå ifrån de aktivitetsplaner som tog fram vid föregående samverkansöverenskommelse.

Kopplat till tidigare års samverkansöverenskommelse togs aktivitetsplaner fram utifrån följande tre områden: (1) Trygghet i offentlig miljö, (2) Narkotika/ANDTS, och (3) Barn och unga. Vid skriftlig återkoppling framgår att kommunen vid granskningstillfället har tagit fram en kommunövergripande handlingsplan kopplad till arbetet med ANDTS. Utöver detta finns även en framtagen handlingsplan för kommunens arbete med våld i nära relation.

Aktivitetsplanerna för tidigare års samverkansöverenskommelse innehåller två till tre aktiviteter vardera. Kopplat till aktiviteterna beskrivs problemet som aktiviteten har som mål att bemöta, kort- och långsiktiga mål med aktiviteten samt vem/vilka som genomför den. Till vilken frekvens aktiviteten ska genomföras, hur den ska följas upp och av vem framkommer också. Uppföljning består i huvudsak av process- och produktionsuppföljning. Tydliga indikatorer för att mäta aktivitetens effekt saknas.

Utöver dessa aktiviteter genomförs flertalet insatser, såväl centralt (inom sektionen för trygghet och säkerhet) som på andra förvaltningar (och externa aktörer inom bl.a. civilsamhället). Insatserna går grovt sett att dela in i tre kategorier (1) Universella – Som riktar sig till samhället i stort, (2) Selektiva – Mot specifika riskgrupper, och (3) Indikerade – Individuellt stöd. Gruppen universella insatser utgör den största kategorin, sett till antalet insatser, men samtliga kategorier har ett stort antal insatser kopplat till sig.

Huddinge kommun är även medlem i Samverkan Stockholmsregionen (SSR) på regional nivå. Samverkan Stockholmsregionen är en organisation för samverkan mellan ett fyrtiotal samhällsaktörer i Stockholmsregionen som tillsammans har ansvar för att hantera störningar och krissituationer i Stockholms län. Detta framhålls vara ett viktigt forum för extern samverkan. Utöver detta utmålas en bild, av den extern samverkan som genomförs, som positiv. Framförallt framhålls samverkan med

civilsamhället som väletablerat och välfungerande. Samverkan med näringslivet uppges emellertid vara ett utvecklingsområde för kommunen.

4.1.2 Bedömning

Vår bedömning är, att kommunstyrelsen och nämnderna i allt väsentligt har säkerställt att arbetet (med trygghet och brottsförebyggande) är organiserat på ett tydligt sätt vad gäller ansvar och roller. Vidare bedömer vi att beredningen för trygghet, prevention och demokratis uppdrag inte är tillräckligt tydligt.

Den struktur som byggts upp för kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är i grunden att betrakta som väl genomtänkt och i allt väsentligt välfungerande, men bristande utifrån att det idag saknas en tydlig gemensam och sammanhållen styrning, vilket leder till otydligt ansvar och en personberoende organisation. Flertalet forum för samverkan finns på plats, men med avsaknad av en tydlig styrning leder detta till såväl stuprör som överlappande arbetsuppgifter, vilket i sin tur innebär att tillgängliga resurser och tillgänglig kompetens inte används fullt ut lika effektivt som annars hade varit möjligt. Vidare är tydligt att beredningens roll, i förhållande till resterande delar av organisationen för trygghet och brottsförebyggande behöver förtydligas.

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnder delvis har säkerställt en helhetssyn och ett samarbete internt för att uppnå målen. Vi gör även bedömningen att programmet för trygghet och säkerhet ej efterlevts.

Som nämnts ovan råder en upplevelse av att den interna samverkan är för spridd, och utan tydlig styrning. Trots detta uppger intervjuade att samverkan i sig fungerar väl, och frågan upplevs vara prioriterad i kommunen. Varför den interna samverkan endast delvis är ändamålsenlig. Då ett uppdaterat program för trygghet och säkerhet saknas, men är under framtagande, vid granskningstillfället görs bedömningen att programmet ej efterlevts.

Vår bedömning är att kommunstyrelsen och nämnderna säkerställt en tillräcklig samverkan med externa parter för att uppnå målen samt att de aktiviteter som utförs som del av denna samverkan är ändamålsenliga.

Den externa samverkan är omfattande, inte minst vad gäller de parter som utgör del av samverkansöverenskommelsen, där såväl kommunala bostadsbolag, kriminalvården och räddningstjänsten är inkluderade. Utöver Polis och kommunen själv, som är fallet i många andra kommuner. De insatser som genomförs är många sett till antalet, och breda i vilka problem de syftar att hantera. Varför dessa är att betrakta som ändamålsenliga.

4.2 Styrning och uppföljning

Utifrån Huddinge kommuns samverkansöverenskommelse med lokalpolisområde Huddinge, Södertörns Brandförsvarsförbund, Huddinge Samhällsfastigheter AB, Huga Bostäder AB och Kriminalvården sammanställer parterna brotts- och trygghetsutvecklingen i kommunen.

Huddinge kommun

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

2024-06-17

Händelseutvecklingen sammanställs i lägesbilder på vecko- och tertialnivå samt i övergripande lägesbilder vartannat år. Den övergripande lägesbilden tas fram i samband med, och utgör grunden för, den samverkansöverenskommelse som sluts mellan kommunen m.fl. vartannat år. En sådan lägesrapport är under framtagande vid granskningstillfället inför 2025–2026 års överenskommelse. Den övergripande lägesrapporten innehåller bl.a. en redogörelse för ett urval av årets händelser, en samlad lägesbild (status) för respektive område i kommunen, kommunikationsinsatser samt genomförda, pågående och planerade aktiviteter. Viktigt att notera är att denna lägesbild, enligt intervjuade för granskningen, inte motsvarar den lägesbild som ska tas fram kopplat till Lag (2023:193) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, utan endast är för samverkansöverenskommelsen.

Samtliga lägesbilder, inklusive den övergripande lägesbilden, tas fram av OSG. Dessa presenteras till samverkansöverenskommelsens styrgrupp löpande. Såväl veckomässiga som tertial-lägesbilderna delges berörda verksamheter (som ej är representerade i styrgruppen) i efterhand. I lägesbilderna görs en lägesbeskrivning där respektive område rangordnas från ett till fem enligt följande modell:

Lägesbeskrivning	Avvikelseernas omfattning och art	
Läge 1	Inga eller enstaka	Lindriga
Läge 2	Flera	Lindriga
	Enstaka	Oroande
Läge 3	Flera	Oroande
	Enstaka	Allvarliga
Läge 4	Flera	Allvarliga
Läge 5	Enstaka och flera	Kritiska

I senast framtagna övergripande lägesbild (från 2023) är endast ett av kommunens områden, Vårby, klassat som "läge 5". Två områden är klassificerade som "läge 3" och resterande som "läge 1".

Tertialrapporterna, liksom den övergripande lägesbilden, redogör för övergripande trender, men på en mer detaljerad nivå. Tertialrapporten sammanfattar den övergripande trygghetsutvecklingen i kommundelarna genom att redogöra för trender samt inrapporterade avvikelser och vidtagna åtgärder under aktuellt tertial. Rapporten delges samverkansöverenskommelsens styrgrupp.

Lägesbilderna används för att identifiera områden i behov av insatser, och därmed att rikta resurser mot dessa områden. Detta görs i huvudsak inom ramen för tjänstemannaorganisationen. I vilken omfattning rapporterna, veckomässiga, tertial samt övergripande, redovisas till beredningen för trygghet, prevention och demokrati samt kommunstyrelsen framkommer inte.

Vid protokollgranskning framkommer att dessa inte rapporterats till kommunstyrelsen under 2023. Av protokoll från beredningen för trygghet, prevention och demokrati

Huddinge kommun

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

2024-06-17

framkommer att såväl polisen som sektionen för trygghet och säkerhet har stående informationspunkter. Vilken information som presenteras, och huruvida detta inkluderar resultat från framtagna lägesbilder framkommer inte. Protokoll från 2023 ger därtill bilden att informationsdelning mellan beredningen och kommunstyrelsen är begränsad.

För målområdet ”En trygg kommun där människor trivs och växer - social hållbarhet” har kommunfullmäktige tagit fram ett mål om att ”Huddinge är trivsamt och tryggt för alla invånare”. Kopplat till fullmäktigemålet finns ett flertal indikatorer, däribland:

- Invånare som upplever att kommunen är en bra plats att leva och bo på (%)
- Trygg utomhus i området där du bor när det är mörkt ute, andel (%)

Nedan redovisas resultatet utifrån de två utvalda indikatorerna:

Indikator	2021	2022	2023	Etappmål 2023	Uppnått/Ej uppnått	Målvärde 2030
Bra plats att leva och bo på	89	93,4	88,7	>93,7	Ej uppnått	>94
Trygg utomhus	63	68,5	63,5	>68,5	Ej uppnått	>80

Resterande tre indikatorer (redovisas ej ovan) bedöms vara ej aktuella i kommunens årsrapport. Trots detta är den samlade bedömningen utifrån fullmäktigemålet att detta är delvis uppnått. Bedömningen utgår från att årets etappmål inte har uppnåtts men vägs upp både av att verksamheterna arbetar brett och preventivt för invånarnas bästa ur många olika perspektiv och att nämndernas och bolagens egna bedömningar av måluppfyllelsen är hög.

Uppföljning sker även genom verksamhetsplanen och den uppföljning sektionen (och kommunstyrelsen) tar fram vid delåret och helåret kopplat till detta. I dessa bryts fullmäktigemålet ner till nämndmål, med tillhörande delmål. Det nämndmål som är aktuellt för granskningen är i huvudsak det som följs upp av sektionen för trygghet och säkerhet: ”Öka trygghet och delaktighet. Kopplat till nämndmålet finns följande indikator: ”Oro för brottslighet i samhället (%). Av den uppföljning som delgetts granskningen redogör sektionen för de olika aktiviteter som genomförts kopplat till nämndmålet. De indikatorer som följs upp i kommunfullmäktige vid delår och helår, kopplat till fullmäktigemålet finns inte redogjorda för i verksamhetsplan eller delgiven uppföljning.

Som omnämnts tidigare i granskningen saknas tydliga effektmål, kopplat till aktivitetsplanerna. Värt att notera är att dessa aktivitetsplaner gällde föregående samverkansöverenskommelse, men är fortsatt aktuella för granskningen då dessa används även för nuvarande samverkansöverenskommelse.

Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen och nämnder delvis har säkerställt att de resurser som tilldelats arbetet är tillräckliga för att uppnå målen. Vår bedömning är vidare att kommunstyrelsens styrning, uppföljning och uppsikt är delvis tillräcklig för att uppnå de beslutade målen för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet.

En omfördelning av resurser görs bl.a. med utgångspunkt i de lägesbilder som tas fram löpande av OSG. Då granskningsbevis saknas för att styrka att kommunstyrelsen (och beredningen för trygghet, prevention och demokrati) hanterar och fattar beslut utifrån framtagna lägesbilder tycks kopplingen mellan lägesbilderna (behoven) och resurssättningen saknas.

Vidare framkommer inte med tydlighet, vilken information som presenteras till varken styrelsen eller beredningen, och dialogen mellan beredning och styrelse framstår som begränsad. Det råder därtill, ett glapp mellan de indikatorer som följs upp av styrelsen, kopplat till nämndmålen, och de indikatorer som följs upp av kommunfullmäktige kopplat till fullmäktigemålet. För att säkerställa tydligare styrning i frågan, och en mer rättvisande uppföljning bör dessa harmoniseras.

4.3 Lagefterlevnad

Kortfattat ställer Lag (2023:193) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete följande krav:

1. En lägesbild med tillhörande åtgärdsplan – Där lägesbilden uppdateras och åtgärdsplanen följs upp vartannat år,
2. Samverkansöverenskommelse – Med relevanta aktörer, där syfte och områden för samverkan framkommer,
3. Strategiskt råd – Lett av kommunen, med relevanta aktörer, där strategiska brottsförebyggande frågor hanteras,
4. Samordningsfunktion – Som stödjer i kommunens brottsförebyggande arbete, agerar kontaktpunkt åt externa aktörer och sprider information till invånare och andra aktörer.

Lägesbilder tas fram löpande i kommunen i form av veckomässiga, tertialmässiga samt en övergripande lägesbild. Dessa tar avstamp i den modell för lägesbeskrivning som redovisats tidigare i granskningen. För att motsvara den lägesbild som beskrivs i lagen krävs att brottsligheten, dess omfattning och konsekvenser även redogörs för. Enligt brottsförebyggande rådet (Brå) ska en sådan lägesbild inkludera: (1) Typ av brottslighet, (2) Omfattning av brottslighet, (3) Konsekvenser av brottslighet, och (4) Orsaksanalys. Detta saknas i de lägesbilder som tas fram idag. Vid granskningstillfället har ingen åtgärdsplan tagits fram, trots ställt krav i lagens övergångsbestämmelser om att en sådan ska vara på plats senast 1 juli 2024. Då båda dessa saknas har de inte heller följts upp.

En samverkansöverenskommelse finns framtagen, som redogjorts för tidigare i granskningen. Denna inkluderar en bredd av aktörer, såväl inom kommunen som externt. Av överenskommelsen framkommer vidare dess syfte tillika utvalda

Huddinge kommun

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

2024-06-17

fokusområden för samverkan. Lag (2023:193) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, och de krav som ställs i lagen nämns emellertid inte i samverkansöverenskommelsen.

Under genomförda intervjuer framhåller intervjupersonerna att det idag saknas ett strategiskt råd. Vissa intervjuade menar att beredningen för trygghet, prevention och demokrati i praktiken utgör det strategiska rådet, andra pekar istället på styrgruppen för samverkansöverenskommelsen. Sammantaget går att konstatera att ett uttalat strategiskt ansvar för det strategiska trygghets- och brottsförebyggande arbetet saknas vid granskningstillfället.

Samordningsfunktionen utgörs av en säkerhetssamordnare, anställd på sektionen för trygghet och säkerhet. Av genomförda intervjuer framkommer att säkerhetssamordnarens roll motsvarar den som beskrivs i Lag (2023:193) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Kommunikation sker i huvudsak av en kommunikatör, med tilldelat ansvar för kommunikation kopplat till samverkansöverenskommelsen. Kommunikationsarbetet samordnas emellertid av säkerhetssamordnare tillsammans med sektorchef.

Som del av lagen erhåller samtliga kommuner även ett ekonomiskt stöd i form av ett generellt bidrag om 21 kronor per invånare. Då lagen trädde i kraft 2023-06-01, drygt halvvägs in på året, delades hälften så mycket pengar ut 2023 som ska delas ut för 2024. För Huddinge kommun innebär det en ekonomisk kompensation om ca 2,4 miljoner kronor för 2024 och 1,9 miljoner kronor för 2023. Beslutad summa till kommunerna utgår ifrån finansieringsprincipen, baserat på 2021 års befolkningsstatistik. Hur dessa pengar har använts framkommer inte av granskningen, och enligt intervjuade uppges insynen vad gäller dessa medel vara bristfällig. I protokoll från kommunstyrelsens sammanträde 2023-10-27 framkommer att 1 miljon kronor allokteras till trygghetsskapande insatser. I samma protokoll framkommer att natur- och stadsmiljönämnden tilldelas 6,2 miljoner kronor för underhåll respektive trygghetsskapande åtgärder i den fysiska miljön. Hur stor andel av dessa satsningar som finansieras med hjälp av de bidrag som kommunen erhållit som del av Lag (2023:193) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete framkommer inte.

Bedömning

Vår bedömning är att kommunens arbete, inte sker på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt, utifrån Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Vi gör den bedömningen, med anledning av att kommunen vid granskningstillfället, endast uppfyller två utav fyra ställda lagkrav. Detta till trots att förutsättningarna, rent strukturellt, för att efterleva lagens alla krav finns på plats i kommunen. Kravet om lägesbild och åtgärdsplan samt strategiskt råd uppfylls inte. Lägesbilder tas fram, liksom tog man tidigare fram aktivitetsplaner. Det finns därtill en styrgrupp för samverkansöverenskommelsen. Dessa motsvarar emellertid inte de krav som ställs i lagen, och ett fokuserat arbete i att säkerställa tillräcklig lagefterlevnad bör därför påbörjas.

Huddinge kommun

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

2024-06-17

Det är vidare otydligt hur de medel som kommunen erhållit, kopplat till lagen, har hanterats. Värt att påpeka är emellertid att inga krav om återrapportering ställs i lagen.

5 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens samlade trygghetsskapande arbete och brottsförebyggande insatser är i linje med dels interna målsättningar och styrdokument, dels ställda lagkrav i Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Granskningen syftar vidare till att undersöka om de insatser som genomförs, följs upp och prövas om utifrån genomförda analyser.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Huddinge kommuns samlade trygghetsskapande arbete och brottsförebyggande insatser delvis är i linje med dels interna målsättningar och styrdokument, dels ställda lagkrav i Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Nedan redovisas våra bedömningar och rekommendationer per revisionsfråga.

Revisionsfråga	Bedömning: I allt väsentligt/Nej	Rekommendationer
<p>På vilket sätt säkerställer kommunstyrelsen och nämnder att arbetet är organiserat på ett tydligt sätt vad gäller ansvar och roller?</p> <p>- Är beredningen för trygghet, prevention och demokratis uppdrag tillräckligt tydligt?</p>	<p>Den struktur som byggts upp för kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är bristande utifrån att det idag saknas en tydlig gemensam och sammanhållen styrning, vilket leder till otydligt ansvar och en personberoende organisation. Detta leder i sin tur till att tillgängliga resurser och tillgänglig kompetens inte används fullt ut lika effektivt som annars hade varit möjligt.</p> <p>Vidare är tydligt att beredningens roll, i förhållande till resterande delar av organisationen för trygghet och brottsförebyggande behöver förtydligas.</p>	<p>- Se över existerande forum för samverkan i syfte att effektivisera resursanvändning och tydliggöra ansvar.</p> <p>- Förtydliga beredningen för trygghet, prevention och demokratis roll i förhållande till resterande delar av organisationen för trygghet och brottsförebyggande.</p>
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis/Nej	Rekommendationer
<p>På vilket sätt säkerställer kommunstyrelsen och nämnder en helhetssyn och ett samarbete internt för att uppnå målen?</p> <p>- Hur ser efterlevnaden ut av det uppdaterade programmet för trygghet och säkerhet och den nya lagstiftningen?</p>	<p>Det råder en upplevelse om att den interna samverkan är för spridd, och utan tydlig styrning. Trots detta uppger intervjuade att samverkan i sig fungerar väl, och frågan upplevs vara prioriterad i kommunen.</p> <p>Då ett uppdaterat program för trygghet och säkerhet</p>	<p>- Se över existerande forum för samverkan i syfte att effektivisera resursanvändning och tydliggöra ansvar.</p> <p>- Slutföra arbetet med att ta fram ett uppdaterat program för trygghet och säkerhet.</p>

Huddinge kommun

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

2024-06-17

	saknas, men är under framtagande, vid granskningstillfället görs bedömningen att programmet ej efterlevts.	
Revisionsfråga	Bedömning: Ja/Ja	Rekommendationer
På vilket sätt har kommunstyrelsen och nämnder säkerställt en fortsatt tillräcklig samverkan med externa parter för att uppnå målen? - Är de aktiviteter som utförs som en del av detta samverkansarbete ändamålsenliga?	Den externa samverkan är omfattande, inte minst vad gäller de parter som utgör del av samverkansöverenskommelsen. De insatser som genomförs är många sett till antalet, och breda i vilka problem de syftar att hantera.	
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Har kommunstyrelsen och nämnder säkerställt att de resurser som tilldelats arbetet är tillräckliga för att uppnå målen?	En omfördelning av resurser görs bl.a. med utgångspunkt i de lägesbilder som tas fram löpande av OSG. Då granskningsbevis saknas för att styrka att kommunstyrelsen (och beredningen för trygghet, prevention och demokrati) hanterar och fattar beslut utifrån framtagna lägesbilder tycks kopplingen mellan lägesbilderna (behoven) och resurssättningen saknas.	- Säkerställa att den information som redovisas i kommunens olika lägesbilder rapporteras vidare till kommunstyrelsen och beredningen för trygghet, prevention och demokrati.
Revisionsfråga	Bedömning: Delvis	Rekommendationer
Är kommunstyrelsens styrning, uppföljning och uppsikt tillräcklig för att uppnå de beslutade målen för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet?	Det framkommer inte vilken information som presenteras till vare sig styrelsen eller beredningen för trygghet, prevention och demokrati, och dialogen mellan beredning och styrelse framstår som begränsad. Det råder därtill, ett glapp mellan de indikatorer som följs upp av styrelsen, kopplat till nämndmålen, och de indikatorer som följs upp av kommunfullmäktige kopplat till fullmäktigemålet.	- Förtydliga vilken typ av information som ska rapporteras från styrgruppen för samverkansöverenskommelsen till kommunstyrelsen och beredningen för trygghet, prevention och demokrati. - Förtydliga vilken typ av information som beredningen ska vidare rapportera till kommunstyrelsen. - Harmonisera de indikatorer, med koppling till trygghet och brottsförebyggande, som följs upp av kommunstyrelsen, med de som följs upp av kommunfullmäktige.

Huddinge kommun

Granskning av kommunens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

2024-06-17

Revisionsfråga	Bedömning: Nej	Rekommendationer
<p>Sker kommunens arbete på ett tillfredsställande sätt, utifrån den kommande lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete?</p>	<p>Vi gör den bedömningen, med anledning av att kommunen vid granskningstillfället, endast uppfyller två utav fyra ställda lagkrav.</p> <p>Detta till trots att förutsättningarna, rent strukturellt, för att efterleva lagens alla krav finns på plats i kommunen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Säkerställa att samlad lägesbild och åtgärdsplan tas fram i enlighet med Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. - Etablera ett strategiskt råd med utpekat ansvar för strategiskt arbete inom trygghet och brottsförebyggande. - Se över hur erhållet lagstadgat finansieringsstöd har nyttjats och utveckla rutiner och riktlinjer för hur erhållet lagstadgat finansieringsstöd ska nyttjas.

Datum som ovan

KPMG AB

Micaela Hedin

Certifierad kommunal yrkesrevisor

Viktor Tagesson

Verksamhetsrevisor

Nadia Ismael

Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.